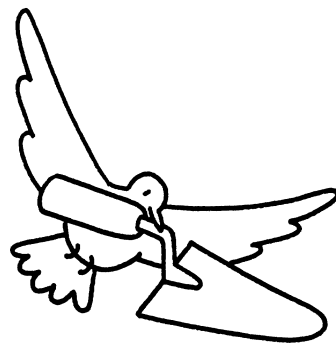

Protestantse Kerk Hengelo
commissie stap

Er valt wat te kiezen

Eindrapport van de Commissie Stap
September 2011

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Opdracht en uitgangspunten	4
3. Samenstelling en werkwijze van de commissie	5
4. Locatieonderzoek	7
5. Functieonderzoek	10
6. Gesprekken en bezoeken	16
7. Financiële kaders	17
8. Conclusies	18
9. Aanbevelingen	21

Bijlagen

1. Rapport liever stappen vooruit
2. Aanbevelingen kerkenraad
3. Programma van Eisen
4. Locaties
5. Bezoek van andere projecten
 - a. Nieuwe Liefde in Amsterdam
 - b. Protestants Landelijk Dienstencentrum Utrecht
 - c. Pauluskerk Rotterdam

1. Voorwoord

Dromen. Daar is het allemaal mee begonnen, het denken over een nieuw multifunctioneel kerkgebouw. Wat zie je voor je? Binnen het team van kerkelijk werkers en predikanten kwamen daar veel reacties op. En later ook van gemeenteleden, tijdens de gemeentegesprekken in het najaar van 2010. Die dromen zijn samengevat in het rapport “Liever stappen vooruit...” (bijlage 1).

Dromen zijn bedrog, wordt gezegd. En dat is waarschijnlijk ook zo. Bedenk het maar eens dat je alles verkoopt om opnieuw te beginnen. Dat gaat niet lukken, vooral als je daarmee ook nog eens een kil saneringsproces probeert te voorkomen. Cijfers liegen niet.

En toch hebben gemeenteleden tijdens de gemeenteavond van 3 februari 2011 gezegd dat deze droom misschien wél werkelijkheid kan worden. Ze hebben gelijk. Het kan ook. Het kan, als je naast de droom een visioen hebt van een kerk waarin mensen zich gekend weten. Waar zij op verhaal kunnen komen en terecht kunnen met hun verhaal. Een visioen van een kerk waar iedereen terecht kan, of je nu christelijk bent of niet. Een visioen van een kerk waar mensen ontdekken dat de toekomst nooit afgesloten is, maar open. Ieder mens krijgt een kans. Zo vaak als iemand dat wil.

Een visioen is geen droom. Een visioen is een schets van de werkelijkheid zoals die kan zijn. Het hangt er van af of je dat visioen ook echt wilt. Want, en dat moet er wel bij gezegd worden, een visioen wordt niet vanzelf werkelijkheid. Het is hard werken, omdat je buiten de bestaande kaders moet treden. Gewoonten opzij durven zetten om ruimte te maken voor het visioen. Een visioen vraagt offers. Niet alleen financieel (dat ook), maar in eerste instantie vooral geestelijke offers, omdat je los moet laten wat je vertrouwd is.

Commissie Stap heeft in opdracht van de Algemene Kerkenraad onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van één multifunctioneel kerkgebouw. Om alvast op de conclusie vooruit te lopen: de commissieleden zijn van mening dat die mogelijkheden er zijn. In dit rapport vindt u een verslag van wat de commissie heeft gedaan: een locatieonderzoek en een onderzoek naar functies. Natuurlijk heeft de commissie ook uitgebreid gesproken over de financiële consequenties. Toch vindt u dat niet in dit rapport terug. Behalve dat er financiële offers gebracht zullen moeten worden is het nog te vroeg om hierover een weloverwogen advies te geven. Overigens moeten die offers ook gebracht worden als we geen visioen hebben.

De commissieleden hebben hard gewerkt, de maanden na 3 februari. Met genoeg bieden wij u dit rapport aan en we wensen u toe dat u, net als wij, gemotiveerd bent te werken aan het visioen van een nieuw multifunctioneel kerkelijk centrum voor Hengelo.

2. Opdracht en uitgangspunten

De opdracht komt voort uit de aanbevelingen van de kerkenraadsleden, gebaseerd op de uitkomsten van het gemeenteonderzoek. Deze aanbevelingen zijn terug te lezen in bijlage 2. De commissie heeft de opdracht gekregen slechts een deel - de belangrijkste - van deze aanbevelingen verder te onderzoeken. De reden daarvoor is dat de andere aanbevelingen logisch voortvloeien uit de eerste. Als er een multifunctioneel kerkgebouw mogelijk is, kunnen de andere aanbevelingen eenvoudig ingevuld worden.

Daarmee luidt de concrete opdracht van de commissie Stap als volgt:

Opdracht

- 1 *Onderzoek de mogelijkheden van één nieuw multifunctioneel kerkgebouw centraal gelegen in Hengelo.*
- 2 *Vergelijk het plan met initiatieven in andere gemeenten*

Voorop staat dat het moet gaan om een kerkgebouw met een uitstraling als zodanig. Het moet gaan om een gebouw met een te onderscheiden kwaliteit waarin tal van – te onderzoeken – functies kunnen worden ondergebracht. Ook dient ‘maximale openstelling’ nadrukkelijk te worden onderzocht.

Uitgangspunten

Wanneer we niets doen, komen we in een kil saneringsproject terecht. Die conclusie is te trekken uit de jaarrekeningen en begrotingen voor onze kerk. Daarom is het nu het moment om een nieuwe stap te zetten. Er samen de schouders onder zetten en ons kerk-zijn een nieuwe impuls geven. Samen. Dat is één van de kernwoorden. Want uit het rapport “Liever stappen vooruit...” springen er twee aspecten van het gemeente-zijn uit: geïnspireerd worden door God en de verbondenheid met elkaar. Zó willen wij kerk zijn in Hengelo. Samen met God en met elkaar. En dan ook: er samen zijn voor onze stad.

De commissie heeft dat woord “samen” goed in de oren geknoopt en de opdracht van de Algemene Kerkenraad zo verstaan dat het de gemeente is die ervoor kiest om een vervolgstap te zetten. Niet de kerkenraad, niet de commissie, maar de gemeente. Daarom heeft dit rapport de titel “Er valt wat te kiezen” gekregen.

En er valt wat te kiezen. Er zijn meerdere locaties waar wij met ons nieuwe multifunctionele kerkgebouw terecht kunnen. En er zijn meerdere maatschappelijke activiteiten mogelijk waardoor het kerkgebouw ook echt multifunctioneel gebruikt kan worden.

3. Samenstelling en werkwijze van de commissie Stap

Samenstelling

Er is getracht een evenwichtige afspiegeling van de gemeente te bewerkstelligen. Zo wordt elke 'belangengroep' zoveel mogelijk vertegenwoordigd.

De volgende personen werden door de Algemene Kerkenraad in de commissie benoemd:

Naam	Wijk	Functie binnen PKN Hengelo
Hans Wachtmeester (voorzitter)		Predikant
Peter Hendriks		Predikant
Marieke Daalmans	Noord	Voorzitter Algemene Kerkenraad
Wilma Bleij	Noord	Lid
Rob Smink	Noord	Lid
Henk Rohaan	Zuid	Secr. College van Kerkrentmeesters
Jesse Roorda	Centrum	Scriba wijkkerkenraad
Bert Timmerman	Centrum	Voorzitter wijkdiaconie
Peter Joosse	Zuid	Voorzitter wijkkerkenraad
Hanneke Bertelink	Zuid	Jeugdouderling
Hanneke Steen	Zuid	Groep 25+

Werkwijze

Kijkend naar de opdracht en de uitgangspunten, is het zaak voor de commissie om al dromend verder te gaan. Wij zien het gemeenteproces als een trechter. De eerste stap is al gezet met de gemeentegesprekken en het bijbehorende rapport. Hieruit volgt een breed kader, gevuld met wensen en mogelijkheden.

De commissie Stap heeft als opdracht die mogelijkheden verder te verkennen, waardoor de trechter steeds smaller wordt. In dit rapport komen we tot enkele nader uitgewerkte randvoorwaarden die nauw aansluiten bij de wensen en dromen uit het gemeenteonderzoek.

Alle leden van de commissie hebben een eigen deeltaak op zich genomen, bestaand uit het voeren van gesprekken en het bezoeken van andere gemeenten in het land die ook een dergelijk proces hebben doorgemaakt. In tweewekelijkse vergaderingen hebben we de resultaten en belevenissen uitgebreid besproken en uitgewerkt.

Locatieonderzoek

We zijn begonnen te inventariseren welke functies goed bij een multifunctioneel kerkgebouw kunnen passen. We hebben daarbij de sociale en maatschappelijke functie van de kerk de boventoon laten voeren, alsmede de wensen vanuit de gemeente. Op basis daarvan hebben we een ruwe schatting gemaakt van de benodigde ruimte.

Vervolgens hebben we gekeken naar de eventuele locaties die centraal in Hengelo gelegen zijn.

Gesprekken met mogelijke partners

Tegelijkertijd zijn er gesprekken opgestart met mogelijke partners in het multifunctionele gebouw. Deze gesprekken zijn vooral verkennend van aard geweest. "Hoe kijkt u hier

tegenaan?” “Zijn dit initiatieven waar u iets mee kunt?”, “Wat denkt u van de haalbaarheid van een dergelijk initiatief”, en vooral: “Sluit dit aan bij uw missie en visie?”.

Bezoeken aan andere gemeenten

Voor wat betreft het tweede deel van de opdracht hebben commissieleden bezoeken gebracht aan projecten in het land. Andere gemeenten zijn niet bezocht. De reden daarvoor was dat ons na een gesprek in het Protestants Landelijk Dienstencentrum duidelijk werd dat wat wij willen uniek is voor Nederland. Er zijn wel onderdelen vergelijkbaar (een nieuwe kerk, een multifunctioneel centrum waar kerkdiensten gehouden worden), maar de combinatie komt niet voor. Daarvoor hadden we kunnen afreizen naar Engeland, waar wel vergelijkbare initiatieven schijnen te bestaan.

4. Locatieonderzoek

Een spannende vraag bij het begin van de werkzaamheden was of er centraal in Hengelo locaties beschikbaar zouden zijn voor de realisatie van een nieuw multifunctioneel kerkgebouw. De commissie heeft deze vraag zo verstaan dat er gekeken moest worden naar plekken voor nieuwbouw en naar bestaande gebouwen.

Het onderzoek hiernaar heeft geresulteerd in een aantal opties. Of een locatie werkelijk geschikt is, is afhankelijk van:

- a. de functies die in het gebouw gerealiseerd moeten worden
- b. de ruimte die beschikbaar is voor (het aanleggen van) parkeerplaatsen
- c. de bereikbaarheid
- d. het feit of er dagelijks veel mensen op die plek komen

Met name de laatste eis heeft geleid tot één verrassende locatie die niet centraal gelegen is maar wel aan alle verdere voorwaarden voldoet.

Hieronder bespreken we de locaties waarnaar gekeken is. In hoofdstuk 8.1 trekken we conclusies en doen we aanbevelingen. Achterliggende gedachte bij de centrumlocaties is dat de ontwikkeling van het toekomstige stadscentrum in belangrijke mate zal worden bepaald door de as Waterstaatskerk – Marskant – Hart van Zuid. De commissie heeft bij de beoordeling of een locatie centraal gelegen is het gebied iets ruimer genomen dan deze as.

1 Seahorseterrein

Hier is voldoende ruimte, maar de locatie ligt niet centraal en er komen dagelijks niet veel mensen langs.

2 Waterstaatskerk met gebouwen van de muziekschool

Een schitterende locatie en een gebouw met historische uitstraling. Daarnaast is de kerk ooit eigendom geweest van de Hervormde gemeente in Hengelo. Volgens geruchten en krantenberichten zijn er aanwijzingen dat de muziekschool een andere locatie overweegt voor haar activiteiten, in samenwerking met andere organisaties. De bereikbaarheid is relatief goed, maar parkeerruimte kan een knelpunt zijn.

3 M-kwadraat met terrein Willemsstraat

Een prachtige locatie voor een nieuw multifunctioneel kerkelijk centrum. De gemeente Hengelo heeft met woningbouwvereniging Welbions een exploitatieovereenkomst gesloten voor dit terrein. Of hier ruimte kan komen voor een multifunctioneel kerkelijk centrum is niet zeker. De bereikbaarheid is goed, er is ruimte voor parkeerplaatsen en dit terrein is gelegen in het centrumgebied van Hengelo.

4 O-kwadraat

Een goede locatie met bestaande (historische) panden. Een bezwaar is dat het voormalige Badhuis een gemeentelijk monument is dat in stand moet blijven. Indien de Ariënschool ook gehandhaafd zou moeten worden, betekent dit dat de herkenbaarheid en zichtbaarheid van het kerkgebouw als zodanig op deze locatie onder druk staat.

5 Voormalig GAK-gebouw (hoek Oldenzaalsestraat/Eikstraat)

De ligging voldoet aan de voorwaarde dat deze centraal in Hengelo gelegen is, maar parkeergelegenheid en bereikbaarheid zijn knelpunten. Het bestaande kantoorpand zou moeten worden aangepast en gesloopt.

6 Voormalige locatie De Ark

Deze locatie ligt aan de ringweg maar niet centraal en al komen er dagelijks wel mensen langs, we verwachten niet dat deze mensen een stop zullen maken om het kerkgebouw te bezoeken. Een voordeel is dat nieuwbouw van een multifunctioneel kerkgebouw in het bestemmingsplan past en dat op deze bouwgrond een relatief zelfstandige ontwikkeling mogelijk is.

7 Holec/Hazemeijer (De Creatieve Fabriek)

Dit terrein biedt veel ruimte, zowel voor nieuwbouw als voor verbouw van bestaande gebouwen. Er is voldoende parkeergelegenheid. De locatie ligt decentraal (een beetje achteraf, wat vooral 's avonds een onprettig gevoel kan geven) en ligt ingeklemd tussen twee sporen, waardoor de locatie slecht zichtbaar is.

8 Hijsch-complex

Gelegen naast het ROC, vlakbij het centrum. Een heel aantrekkelijke locatie. Nu al komen hier veel studenten, in de toekomst zullen er veel mensen komen vanwege levendigheid in het Hart van Zuid. In dit complex zijn al een aantal voorzieningen gepland, een kerk zou er tevens bij kunnen. Voordeel kan zijn dat het gebouw niet in eigendom komt maar gehuurd wordt. Voor wat betreft de uitstraling van de ruimte als 'kerk' kan gezegd worden dat dit niet aansluit bij de wensen die uit het gemeenteonderzoek komen. Parkeergelegenheid is, vanwege de parkeerkosten, een nadeel.

Onbekende factor is de planning van de realisatie van het Hijsch-complex, waarin onze bouwontwikkeling zich zal moeten voegen, aangezien er naast de kerk nog tal van andere organisaties onderdak krijgen. Dit kan echter ook een goede 'kruisbestuiving' teweeg brengen.

9 Brouwerijterrein

Hier lijkt ruimte te zijn, maar de ligging is niet centraal. Of hier dagelijks veel mensen komen is de vraag. De bereikbaarheid is redelijk, maar de locatie is niet direct gelegen aan de binnenring.

10 Vereenigingsgebouw en Frieslandhallen

Deze beide locaties zijn voor wat betreft de ligging zeer aantrekkelijk, maar alleen in samenhang met elkaar. Volgens ingewijden komen deze gebouwen in de nabije toekomst beschikbaar voor (her)ontwikkeling. Het Vereenigingsgebouw wordt overgedragen aan de gemeente en Stork Thermec (Frieslandhallen) zal in de toekomst verhuizen naar een ander bedrijventerrein. Nadeel van het Vereenigingsgebouw is dat het in slechte staat verkeert; koop van dit gebouw lijkt niet aan te raden.

De Frieslandhallen kunnen na verbouwing geschikt gemaakt worden voor een deel van de functies.

11 Zuidzijde NS

Volgens ingewijden kan in de toekomst op deze locatie gebouwd worden. De ligging is aantrekkelijk. Nadeel is dat de grond voor aankoop waarschijnlijk erg duur is.

12 Plein Westermaat/Campus

Een locatie die aan alle voorwaarden kan voldoen, echter niet centraal in Hengelo gelegen is. De commissie vindt de overige eisen echter zo interessant, dat deze locatie tenminste het overwegen waard is.

5. Functieonderzoek

Het functieonderzoek is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de commissie. Mede op basis van gemeentegesprekken en al brainstormend zijn we tot een aantal mogelijke functies voor het kerkgebouw gekomen die we nader wilden onderzoeken. Deze hebben een plaats gekregen in het Programma van Eisen (bijlage 3).

De kerk kan bijna onmogelijk alle functies die te berde kwamen eigenhandig exploiteren. Daarom hebben we ook gekeken naar partners – op de markt en in het maatschappelijk middenveld – die zich bij ons zouden kunnen of willen aansluiten. Met deze mogelijke partners zijn we in gesprek gegaan over een eventuele gezamenlijke toekomst.

5.1 Programma van Eisen

We zijn gestart met het omzetten van de dromen in bijpassende functies. We hebben gebrainstormd over welke eisen die functies aan een gebouw stellen. Deze eisen hebben we in algemene termen opgeschreven in het Programma van Eisen. Met dit programma in de hand zijn we ook de gesprekken met de mogelijke partners aangegaan.

Hieronder worden de mogelijke functies zoals die zijn gehanteerd door de commissie onder elkaar gezet. Voor de specificaties per functie wordt u verwezen naar het Programma van Eisen in de bijlage. Let wel: de getallen en eisen in dit document zijn een globale inschatting en kunnen veranderen zodra een schetsontwerp wordt opgesteld.

1. Kerkzalen

Voorop staat dat er een plek moet zijn om de zondagse eredienst te vieren. Tevens moet de zaal de mogelijkheid bieden om dienst te doen als podium en forumplek, bijvoorbeeld voor lezingen en debatten. Er moet een podium/liturgisch centrum in komen dat multifunctioneel is. We gaan uit van twee kerkzalen, die tegelijk gebruikt moeten kunnen worden voor vieringen met een verschillend karakter.

2. Ontmoetingsruimte met keuken en berging

3. Bijruimten

De bijruimten kunnen dienst doen als:

- stiltecentrum met mogelijkheid voor getijdegebeden
- rouwkamer
- pastoraal centrum met ruimte voor een individueel gesprek
- ruimte voor diaconale presentie
- ruimtes voor kerkelijke vergaderingen
- leeszaal.

4. Appartementen met een gemeenschappelijke leefruimte

Voor bijvoorbeeld een leefgemeenschap.

5. Gastenkamers

Hiervoor is de kloostergedachte leidend, klein en sober ingericht.

6. Bibliotheek en/of (christelijke) boekhandel met keur aan uitgaven op theologisch, levensbeschouwelijk en spiritueel gebied

7. Kerkcafé of koffieplein

Gelegenheid voor ontmoetingen rond maaltijden en na vieringen, ontmoetingsplek voor (toevallige) voorbijgangers.

8. Activiteitenruimte

Ten behoeve van maatschappelijke stages, fietsreparatie, dagbesteding (jeugd(zorg)), klussendienst.

9. Kantoorruimte gereserveerd voor zzp'ers in de zorg

10. Opvang voor daklozen

11. Hospice

12. Kinderopvang

13. Kerkelijk bureau en KKA (voorheen Kerkelijk Bureau Twente)

14. Inloophuis (dagopvang)

5.2 Nadere uitwerking van de mogelijke functies

Hieronder worden de analyses ten aanzien van de mogelijke functies kort uitgewerkt. Dit is grotendeel gebaseerd op de gesprekken die we ten aanzien van de functies gevoerd hebben met onder andere mogelijke partners en ervaringsdeskundigen. Hierbij zijn de namen en exacte gegevens van de gesprekspartners buiten beschouwing gelaten. Niet over alle mogelijke functies zijn gesprekken gevoerd. Dat komt omdat de invulling daarvan in dit stadium eigenlijk geen onderzoek vergt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de invulling van de kerkzaal.

Hieronder worden de eerder genoemde mogelijke functies kort toegelicht, gevolgd door een advies van de commissie. Dat advies is het resultaat van de afweging waarin voornamelijk haalbaarheid (zowel financieel als fysiek), inpasbaarheid en maatschappelijke vraag een rol hebben gespeeld. Cursief gedrukt is steeds de gesprekspartner waarmee over de functie gesproken is.

5.2.1. Ontmoetingsruimte met keuken en berging

Tijdens een gesprek met *Tweetal* is het de commissie duidelijk geworden dat een uitgebreide keuken aan zoveel eisen moet voldoen dat dit geen reële optie is. Een beperkte keuken behoort wel tot de mogelijkheden. Zie hiervoor verder 5.2.6.
Een grote ontmoetingsruimte met een berging is noodzakelijk.

5.2.2 Rouwkamer en/of 24-uurskamer.

Yarden

Realisatie van een rouwkamer en/of een 24-uurskamer in het multifunctionele gebouw is aan te bevelen en goed inpasbaar. Verwacht wordt dat er regelmatig gebruik van zal worden gemaakt, vooral omdat het een kerkgebouw betreft. Verwacht wordt dat ZZP'ers in de

uitvaartbranche hier zeker ook interesse in zullen hebben. De vereiste investeringen in ruimte en geld zijn te overzien.

De contactpersoon van Yarden heeft aangegeven te willen participeren en hierover ook te willen adviseren in een vervolgtraject.

Advies: positief

5.2.3 Appartementen leefgemeenschap

De Wonne

Ten aanzien van deze functie is er met de Wonne gesproken. De Wonne is een semi-permanente leefgemeenschap die zich voornamelijk richt op het opvangen van mensen in probleemsituaties, zonder professionele instelling te zijn. De Wonne is op bijbelse leest geschoeid. In beginsel is het de bedoeling dat men na een tijdje weer zelfstandig verder gaat. Er zijn zo'n 25 vrijwilligers actief voor zo'n 30 gasten.

Deze vorm van 'gemeenschap-zijn' lijkt niet haalbaar voor onze Hengelose gemeente om te faciliteren. Het vergt een grote financiële investering gezien de fysieke ruimte die nodig is, zonder dat de vraag hiernaar in Hengelo is onderzocht.

Advies: negatief

5.2.4 Retraitekamers

De Zwanenhof Zenderen

Er is behoefte om zich bij tijd en wijle terug te kunnen trekken en met zingeving bezig te zijn. De bezettingsgraad van de kamers is echter niet hoog. Het is moeilijk om de exploitatie van gastenkamers kostendekkend te krijgen.

De kleine boek- en religieuze artikelenwinkel loopt wel goed. Er is ook verkoop via internet. Het winkeltje is ook een ontmoetingspunt.

Het winkeltje maakt wel winst.

De Zwanenhof zelf is geen potentiële partner. Advisering is echter wel mogelijk.

Bij de aanleg van gastenkamers moet rekening worden gehouden met speciale bouwvoorschriften en een dagprogramma/-ritme voor de gasten. Waarschijnlijk is dit programma onderdeel zonder partner moeilijk kostendekkend te realiseren.

Advies: positief

Opmerking: Logies is niet realistisch. Daarvoor zouden afspraken gemaakt kunnen worden met hotels in Hengelo, bijvoorbeeld twee à drie perioden per jaar. In het kerkgebouw is een dagprogramma te bieden voor begeleiding, getijdegebeden en mogelijkheden om zich terug te trekken; een binnentuin/patio en/of dakterras zijn daarvoor onontbeerlijk.

5.2.5 Bibliotheek

Openbare bibliotheek Hengelo

Er is positief gereageerd op 'onze droom'; er zijn geen andere voorbeelden bekend van een mogelijke samenwerking tussen een openbare bibliotheek en een kerk.

Een reële bibliotheek kan niet als onderdeel van de openbare bibliotheek worden opgezet. Om een collectie te kunnen aanbieden zal mogelijk samenwerking kunnen worden gezocht met boekhandels en uitgevers. Een digitale, virtuele bibliotheek is waarschijnlijk wel mogelijk in samenwerking met de openbare bibliotheek.

Gezien de financiële situatie van de bibliotheek is investeren op dit moment geen optie. Wanneer er vervolgstappen genomen worden wil de gesprekspartner opnieuw over mogelijkheden tot samenwerking spreken. De bibliotheek heeft inmiddels al een digitaal aanbod gedaan van de diensten die zij zou kunnen leveren in de toekomst.

De Zwanenhof Zenderen

Een (kleine) winkel waarin religieuze boeken en andere artikelen verkocht worden is een reële optie. Het verdient aanbeveling om een partnerboekhandel te zoeken die een dependance wil realiseren in het kerkgebouw.

Een bibliotheek is eventueel goed te combineren met de koffieruimte, waarin bijvoorbeeld een grote leestafel kan worden geplaatst. De boekhandel kan ook relatief eenvoudig gerealiseerd worden als er vraag naar is.

Advies: positief

5.2.6 Kerkcafé of koffieplein

Het gaat hier om georganiseerde ontmoetingen rond maaltijden na vieringen en een ontmoetingsplek voor (toevallige) voorbijgangers.

Ten aanzien van dit punt heeft er een verkennend gesprek plaatsgevonden met een cateraar. Het beeld bij deze functie is dat er met name gedacht kan worden aan een plek waar eenvoudige maaltijden kunnen worden bereid en waar op gezette tijden koffie kan worden gedronken. Na de vieringen, maar ook op andere momenten. Ook kan deze functie deels ingevuld worden door medewerkers in het kader van een leer-/werktraject of maatschappelijke stages. De jeugd kan deze ruimte ook gebruiken als ontmoetingsplek.

Tweetal

Het gesprek heeft veel nuttige tips opgeleverd ten aanzien van de inrichting van een keuken. Vooral de aanbeveling om een terras aan te leggen en ook te denken aan de inzet van een beperkte keuken en goede koffievoorziening en daarbij behorende ruimte voor evenementen zoals bruiloften en uitvaarten sprongen eruit. We moeten in gedachten houden dat een te uitgebreide keuken zal betekenen dat er aan tal van (vergunningseisen zal moeten worden voldaan. Dat vergt tijd en investeringen. Incidenteel inhuren van een cateringvoorziening is gunstiger.

Onze gesprekspartner heeft niet aangegeven dat hij in ons initiatief wil investeren of participeren, maar wel dat hij (gratis) advies wil geven als de situatie concreter wordt.

Advies: positief

5.2.7 Activiteitenruimte maatschappelijke stages

Deze functie is gemakkelijk inpasbaar en kan goed worden gecombineerd met een klusruimte voor de kerk. Dat vergt een relatief kleine extra investering bovenop de investering voor de klusruimte en beantwoordt aan een redelijke maatschappelijke vraag.

Advies: positief

5.2.8 Kantoorruimte ZZP'ers

Ook dit vergt een relatief kleine investering. Hier is alleen een ruimte voor nodig. De ruimte kan worden verhuurd, o.a. aan ZZP'ers (zelfstandigen zonder personeel) in de uitvaartbranche of in de zorg. Als blijkt dat dit niet goed loopt, dan moet de ruimte eenvoudig om te zetten zijn voor eigen doeleinden.

Advies: positief

5.2.9 Opvang daklozen

De opvang van daklozen blijkt zeer moeilijk haalbaar en inpasbaar. Hier is strikt toezicht nodig en vergt een fikse financiële, ruimtelijke en fysieke inspanning. Het is ons in de gesprekken met hulpverleningsorganisaties ook duidelijk geworden dat er relatief weinig vraag is naar opvang van daklozen in Hengelo.

Humanitas onder Dak

In een gesprek werd de mogelijkheid geopperd om tijdelijke woonvoorzieningen te realiseren voor mensen die in hun relatie een time-out nodig hebben. Voor deze mensen is op dit moment geen voorziening in Hengelo en omgeving. Ook deze optie vergt een grote fysieke inspanning, zowel wat betreft ruimte als menskracht.

Advies: negatief

5.2.10 Hospice

Er is niet gesproken met de hospices in Hengelo. De inschatting van de commissie is echter dat een hospice mogelijk moet zijn onder bepaalde voorwaarden. Zo zal er een investeerder moeten zijn en een partner die de exploitatie op zich wil nemen. Er zal moeten worden voldaan aan een aantal (bouw)voorwaarden die nader onderzoek vergen.

Advies: neutraal

5.2.11 Kinderopvang

Stichting Kinderopvang Enschede

Een permanente dagelijkse kinderopvang stuit op behoorlijk strenge regelgeving. De Stichting staat open om mee te werken aan een permanente opvang op een locatie in Het Broek en Groot Driene (de 'witte vlekken'). In het centrum is er geen witte vlek en zelfs over-aanbod.

Wat wel denkbaar is, is een kinderopvang 'op afroep' tijdens diensten en speciale gelegenheden. Als er een ruimte beschikbaar is, zou de Stichting Kinderopvang Enschede personeel kunnen leveren. Er zijn in dat geval verschillende samenwerkingsverbanden mogelijk.

Een kinderopvang is dus zeker inpasbaar. De Stichting zou eventueel willen investeren als het gaat om een locatie op één van de witte vlekken. Voor de rest houdt de stichting zich beschikbaar voor advies.

Advies: Positief

5.2.12 Kerkelijk bureau en KKA (voorheen Kerkelijk Bureau Twente)

In het nieuwe kerkgebouw kan eenvoudig ruimte worden gemaakt voor het kerkelijk bureau. Dat vergt nauwelijks meer investeringen dan nu het geval is. Met het KKA zal te zijner tijd moeten worden gesproken over een nieuwe huursituatie.

Advies: positief

5.2.13 Inloophuis

Inloophuis Hengelo

Het Inloophuis wil graag op de hoogte gehouden worden in het proces en ziet wel kansen om mee te doen. Strikte voorwaarde is dat het een locatie in het centrum moet betreffen en zij onafhankelijk kunnen blijven. Ze willen duidelijk onderscheidend blijven ten opzichte van bijvoorbeeld organisaties als Humanitas en Tactus, aangezien zij een andere aanpak en doelstelling hebben. Verder heeft het Inloophuis wat twijfels over het zich verbinden aan één kerkgemeenschap. Het voordeel zou zijn dat er misschien meer vrijwilligers mee zouden gaan doen vanuit de kerken waardoor ze langer open kunnen zijn.

Advies: Neutraal

6. Gesprekken en bezoeken

Met verschillende mensen in Hengelo zijn gesprekken gevoerd over de mogelijke functies in een nieuw multifunctioneel kerkgebouw. De ene keer leverde dat nuttige adviezen op, de andere keer spraken we over mogelijke vormen van samenwerking.

Naast de organisaties en bedrijven die in hoofdstuk vijf zijn genoemd is gesproken met:

- Een bestuurslid van het ROC, over het gebruik van faciliteiten in het ROC en het inzetten van leerlingen in en ten behoeve van de kerk. Afsproken is dit gesprek later eventueel te vervolgen.
- Gemeenteleden die een netwerk hebben in politiek en samenleving, over mogelijke fondsen en geldschieters.
- Directie stadsontwikkeling van de gemeente Hengelo en de projectdirecteur Hart van Zuid, later ook in aanwezigheid van een oud-burgemeester van Hengelo over mogelijke toekomstige locaties.
- Bestuursleden van de R.K. parochie De Goede Herder, over mogelijke samenwerking bij het realiseren van een multifunctioneel kerkgebouw. Afsproken is elkaar goed op de hoogte te houden van ontwikkelingen in de eigen kerk.

De volgende “projecten” zijn bezocht:

- De Nieuwe Liefde in Amsterdam.
- Het Protestants Landelijk Dienstencentrum.
- De Pauluskerk in Rotterdam.

In bijlage 5 zijn de verslagen van de bezoeken aan deze projecten opgenomen.

7. Financiële kaders

De commissieleden hebben indringend met elkaar gesproken over de financiële consequenties van een nieuw multifunctioneel kerkgebouw. Enkele jaren geleden heeft de commissie Toekomst een rapport uitgebracht met verschillende scenario's over de financiële toekomst van onze gemeente. Het College van Kerkrentmeesters houdt dit nauwlettend in de gaten. De vraag hoe we er voor staan en wat de verwachtingen zijn is echter geen vraag voor onze commissie maar voor de gemeente als geheel, en daarvoor is de jaarlijkse gemeentevond in november.

Er moet wat gebeuren (in het voorwoord noemden we het woord "offers") of we nu besluiten met deze plannen door te gaan of niet! De commissie heeft daarom wel een schatting gemaakt van de kosten van een nieuw multifunctioneel kerkgebouw, maar die schatting is gemaakt zonder te weten waar het gebouw komt te staan en voor welke functies er uiteindelijk ruimte moet zijn; we denken aan ongeveer € 5.000.000.

Belangrijker dan te weten wat de uiteindelijke kosten zullen zijn, is voor welk bedrag er fondsen geworven moeten worden of wat de gemeente met extra acties bij elkaar zal moeten brengen. Maar ook dat bedrag is een ruwe schatting. Immers, wat gaan de huidige gebouwen opbrengen? Het is een ingewikkeld verhaal. Maar we willen wel een idee geven waar de commissie aan denkt. En dat is ongeveer € 600.000. Let wel: dit is bij benadering het bedrag dat we extra bij elkaar zullen moeten brengen, hetzij door acties, hetzij door fondswerving.

8. Conclusies en aanbevelingen

8.1. Locaties

De verschillende locaties bieden verschillende mogelijkheden. De commissie heeft de pro's en contra's van alle locaties, genoemd in hoofdstuk 4, besproken. Dat heeft geresulteerd in drie lijstjes:

- locaties die op dit moment de voorkeur verdienen om onderzocht te worden (A)
- locaties die ook kunnen voldoen maar in eerste instantie niet de voorkeur van de commissie hebben (B)
- locaties die geen voorkeur hebben en daarom door de commissie afgewezen worden (C)

A Voorkeurlocaties:

1. Vereenigingsgebouw en Frieslandhallen.

Deze locatie krijgt de sterkste voorkeur van de commissie, vanwege de ligging: in het centrum gelegen, tegenover het NS station, naast Metropool en het toekomstige World Trade Center.

2. Waterstaatskerk met gebouwen van de muziekschool.

Deze locatie heeft ook een sterke voorkeur. De Waterstaatskerk was in het verleden eigendom van de Hervormde gemeente en voldoet ook nu grotendeels als kerkgebouw. Daarnaast biedt de ruimte van de muziekschool veel mogelijkheden om functies te realiseren. Een aandachtspunt is wel de toegankelijkheid van het gebouw en de parkeervoorziening.

3. Plein Westermaat/Campus.

Met de voorkeur van deze locatie heeft de commissie buiten de kaders gedacht die aangegeven waren: de locatie ligt bepaald niet centraal in Hengelo. Maar de mogelijkheden zijn groot: er komen dagelijks heel veel mensen, de bereikbaarheid is zeer goed en parkeergelegenheid is in ruim voldoende mate aanwezig. Ook kan er op deze locatie een redelijk zelfstandige ontwikkeling plaatsvinden, waarbij rekening gehouden kan worden met toekomstige gewenste functies.

B Reservelocaties:

1. Hijsch-complex

Deze locatie heeft een aantal voordelen, met name de nabijheid van het ROC. De nadelen wegen echter ook: de herkenbaarheid als kerk is minder groot vanwege "medebewoners" in het pand (wat ook afhankelijkheid met zich meebrengt) en de dure parkeergelegenheid.

2. M-kwadraat met terrein Willemsstraat

Er zijn plannen voor deze locatie, maar die zijn niet concreet. Zoals het er nu naar uitziet, wordt dit een zaak van de lange termijn, waardoor het onzeker is of en wanneer de kerk hier kan bouwen.

3. Voormalige locatie De Ark

Het enige voordeel van deze locatie is dat een kerkelijk centrum binnen het bestemmingsplan mogelijk is. De ligging is een groot nadeel.

4. Zuidzijde NS

Of dit een reële optie is zal moeten blijken. De ligging is wel heel gunstig, maar dat is het enige dat op dit moment in het voordeel van deze locatie pleit.

5. Holec/Hazemeijer (De Creatieve Fabriek)

De ruimte is aantrekkelijk, maar deze locatie ligt niet in het zicht en er zullen dagelijks weinig mensen langs komen. Verder kan de toegang door de ligging een gevoel van onveiligheid veroorzaken.

C Afgewezen locaties:

1. Brouwerijterrein
2. Seahorseterrein
3. O-kwadraat
4. GAK-gebouw

Uit deze lijstjes blijkt dat er voldoende mogelijkheden zijn voor een nieuw multifunctioneel kerkelijk centrum. Welke locatie uiteindelijk de voorkeur verdient is nog onmogelijk te voorspellen. Daarvoor zijn ook gesprekken nodig met alle grondeigenaren en moet in beeld worden gebracht welke ontwikkelplanning wij hebben en of die aansluit bij de planningen van ontwikkelaars op enkele locaties.

Bovendien bestaat altijd de mogelijkheid dat nieuwe locaties vrijkomen of zich aandienen.

8.2. Functies

Positief:

- Kerkzalen en bijruimtes
- Rouwkamer, 24-uurskamer
- Bibliotheek met eventueel een kleine boekhandel
- Koffieplein met beperkte keuken
- Activiteiten-/klusruimte
- Ruimte voor ZZP'ers
- Kinderopvang
- Kerkelijk bureau / KKA

Neutraal:

- Hospice
- Inloophuis
- Mogelijkheden voor retraitsruimte

Negatief:

- Uitgebreide keuken
- Appartementen voor een leefgemeenschap
- Huisvesting van mensen die tijdelijk onderdak nodig hebben

9. Aanbevelingen

1. Doe serieus onderzoek naar de beschikbaarheid en de mogelijkheden van de locaties op de lijstjes A en B.
2. Blijf op de hoogte van de ontwikkelingen binnen Hengelo, o.a. door in gesprek te blijven met mensen die zich bezighouden met stadsontwikkeling.
3. Maak, in overleg met mogelijke partners en adviseurs, zo concreet mogelijk een inventarisatie van de benodigde ruimte voor de diverse functies waarover positief en neutraal geadviseerd is. Leg daarbij ook de randvoorwaarden vast.
4. Blijf alert op ontwikkelingen in Hengelo als het gaat om mogelijke andere adviseurs of partners. Zoek ook gesprekspartners voor functies die wel genoemd zijn maar waarover nog niet met derden is overlegd.
5. Onderzoek wat een serieus bod op de huidige gebouwen zou kunnen zijn.
6. Bereken hoe ver de financiële mogelijkheden reiken, uitgaande van wat er nu aan liquide middelen is, wat de gebouwen opbrengen, wat de gemeenteleden bijeen zouden kunnen brengen en wat er aan subsidies mogelijk is.